

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Katedra filozofie

Práce: bakalářská

Posudek: oponenta

Práci hodnotila: Mgr. Marie Větrovcová, Ph.D.

Práci předložil: Pavel Obr

Název práce: *Svaté předměty a jejich úloha ve světových náboženstvích: křesťanství, judaismus, buddhismus*

1. CÍL PRÁCE:

Cílem práce bylo „ukázat, jaké jsou svaté předměty v těchto jednotlivých náboženstvích, jaký je jejich význam a funkce při náboženských rituálech, jaký je jejich historický význam a původ. Důraz je kladen na kulturní kontext, ve kterém náboženství vznikají a na jejich funkce, které z tohoto kontextu plynou. Také je v práci poukázáno na společné prvky u svatých předmětů těchto tří náboženství. Myslím tím společné prvky týkající se tvaru a také významu a použití.“ (str. 1).

Cíl práce byl naplněn *pouze částečně až nenaplněn*. Ne vždy byl uveden rituální a historický význam, ani původ. Často docházelo k zaměňování předmětu, symbolu a náboženské reprezentace (str. 10, 13, 16, 17, 20-21, 25).

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ:

Bakalářská práce se zaměřuje na světová náboženství buddhismus, judaismus a křesťanství s důrazem na příslušné svaté předměty. Struktura práce je srozumitelná (charakteristika a předměty jednotlivých náboženství, srovnání předmětů podobných tvarů a delší závěr), ale není už dobře provedená. Přílohy jsou přiměřené. Problematická je širší práce (snaha popsat vše, co jde), kterou mohl bakalářista spíše během svého zkoumání

náležitě zúžit a zaměřit se jen na několik málo předmětů (které by bylo možné porovnat) a ty řádně zpracovat. Téma je pro bakalářskou práci v takovéto obecnosti velice náročné. Tak, jak je v textu představené, je příliš *povrchní, zjednodušující a často zavádějící*. Obsahové zpracování v dílčích pasážích je následně informačně značně chudé, některé informace se často opakují, zůstávají však jen všeobecné a bez jakéhokoli hlubšího myšlenkového uchopení.

V úvodu deklarovaný kulturní kontext je často netematizovaný (autor si nevšimá proměn historických ani geografických, proto není jasné, jakou typiku náboženských směrů uvažuje, a také není jasné). Sama práce je založena na heslovitém popisu předmětů, které jsou příliš zkratkovité a někdy i chybné. Autor totiž často meritum věci nepromyslel a pouze nekriticky přebíral popisy z všeobecných slovníků (*Malý slovník naučný, Malá encyklopedie buddhismu, Ottova všeobecná encyklopedie, Křesťanství od A do Z*). Odborná literatura, kterou reálně použil, spočívala jen v úvodech a kompendiích jednotlivých náboženství.

Ač jsou v seznamu použité literatury uvedené tituly Hanse Künga, Vincence Lesného či Jana Diveckého či Françoise Vouga, v textu k nim odkaz nikde není a ani není patrné, že by se s nimi bakalářista kdy seznámil. Přitom k tématu i v obecné rovině by se kromě výše uvedených autorů mohlo použít také prací Jonathana Smithe, Jacquese Waardenburga či Williama Padena.

Dále v celé práci je větší množství nezdůvodněných zobecněných či problematických formulací. Vybírám jen některé:

na str. 2: „V době, která už pracovala výtvarně, bývali bohové zachycováni většinou antropomorfně.“;

na str. 5: „Ústředními prvky jsou v buddhismu symboly.“ – není jasné, jak bakalářista rozumí náboženskému symbolu;

na str. 6: „Mantra je svatá slabika a zvuk, který skrývá genetickou esenci nějaké bytosti a činí ji pro tuto bytost zjevnou a přístupnou. Mantry uchovávají esenci tvůrčího světa, prapůvodní zvuky, které relativní, zdánlivé skutečnosti propůjčují tvar a tak naplňují nejvyšší skutečnost Prázdnoty.“

na str. 11: „Na zadní straně pergamenového svítku je vepsáno boží jméno Šadaj (Všemohoucí) považované zároveň za akrostich výroku „Šomer daltot Jisrael (Strážce dveří Izraele).“ – není zřejmé, proč lze užit spojní „boží jméno“; často se symbolicky uvádí jen *písmeno šin*, nikoli jméno.

na str. 15: „Pro křesťanství je důležitá především část Nový zákon, který pojednává o zázraku mrtvých vstání Ježíše Krista [...]“

na str. 17: „Je možné, že kříž, který má pohanský původ, byl prosazen pro nalákání pohanů k přijetí křesťanství.“

na str. 17-18: „kříž [se...] stal [...] předmětem, kterým se provádí žehnání“

na str. 21: „Na řetízcích se poté s kadidelnicí houpe a provádí se vysvěcení.“ – ví autor, co je vysvěcení!?

na str. 28: „Židé ve „svě“ Bibli mají pouze Starý zákon, který nazývají Tóra.“

Protože autor k některým tvrzením dospívá také přejímáním populární, pastrorační či lidové duchovní literatury (Tibetské listy, Farní věstník, www.vira.cz, Blau: Buddhistické symboly, Pěkný: Historie Židů v Čechách), nacházejí se zde i chyby v základních pojmech:

tritama (str. 5) má být nejspíš buddhistická triratna – zde ale nejde o překlep či náhodný omyl, na str. 26 totiž najdeme tritana ve stejném významu

korten (str. 6) není buddhistický modlitební mlýnek. V tibetském buddhismu – jakékoli zdůvodnění této restriktce však není nikde zmíněno – se používá s pojmem khor či khorlo, mani khorlo (tedy otáčející se modlitba).

suttapitaka (str. 8) má být sutrapitaka

kípa (str. 13) by si zasloužila více než jen 5 řádek a lepší odkaz než jen „podle biblického ustanovení“, podobně krucifix (str. 18).

kadidlo je začleněno do eucharistie.

Problematické je psát o světle (str. 27) jako o posvátném/svatém předmětu: „Pokud budeme ke světlu přistupovat jako k určitému předmětu [...]“ Vyjádření o posvátnosti čísel 108 (str. 6), 613 (str. 13) a další neodpovídají vysokoškolské kvalifikační práci.

Bohužel také musím konstatovat, že *závěr není v souladu s vlastní prací*. V závěru není zřejmé, proč se zde najednou mluví o fenoménech náboženství (str. 31) – to mělo být předmětem analýzy vlastní bakalářské práce, nikoli jen půlstranou s neučesanými formulacemi, které jsou součástí závěru, který nakonec končí tvzením: „Dalším závěrem, ke kterému jsem došel, je spojitost jednotlivých fenoménů náboženství na jednom místě. Sváté předměty jsou vždy vázány na další náboženské fenomény, což bylo popsáno v jednom z předchozích odstavců.“ (str. 32)

V textu je bohužel i *nepravdivé tvrzení o vlastním počínání*: „V jedné z předchozích částí práce bylo napsáno, že oheň a světlo naznačují přítomnost Boha.“ (str. 25) – to je zmíněno jen na předchozí straně.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA:

Práce sice je „k přečtení“, musím však bohužel konstatovat, že obsahuje defektní majuskule, defektní interpunkci i neobvyklé reference (nejen biblické odkazy v českém prostředí psané spíše J 1,1 než J 1:1, ale též odkaz 68 na str. 25 „Bible, Starý Zákon, s. 948-950; mělo též být někde uvedeno, že odkazy na Tanach budou vedeny odkazy pomocí (křesťanských) biblických starozákonních knih).

Na str. 16 je chybně přebírána citace: „přínejmenším Pavel**Chyba! Záložka není definována.** a jeho žáci se neomezovali na prostředí synagog a rozhodli se využít každou příležitost pro hlásání víry v Ježíše Krista.“

Občasná je i pravopisná chyba: např. str. 24: „živý plamen Otcovi slávy“

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

Práce má tematicky příliš velký záběr, textově je chudší a je celkově tedy slabší. Bakalarista v ní *neprokázal* schopnost pracovat s *odbornými* religionistickými texty, ani neobsahuje dobře vyargumentované vlastní myšlenky.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

1. Často se zmiňujete o oběti a daru. Vysvětlete tyto pojmy.
2. Vysvětlete pojmy náboženský symbol, předmět, representace.
3. Vysvětlete váš skutečný výběr ze seznamu použité literatury.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA:

I přes uvedené výhrady práci doporučuji k obhajobě. V případě úspěšné obhajoby navrhuji hodnocení *dobře*.

V Plzni dne 16. května 2017